

نسخه نویسی در یک نگاه

«قسمت چهارم»

پیشگفتار:

برای بیمار عوارض ناخواسته هم بدنبال دارد. بدین ترتیب دارو بی ضابطه و بی‌رویه مصرف شده و تنها خاصیتش بالارفتن نادرست آمارهاست.

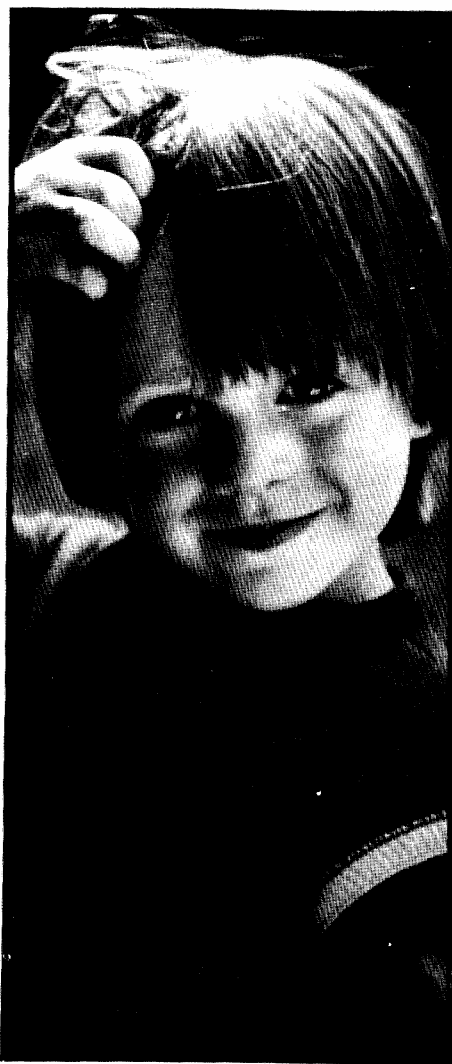
از این مقدمه کوتاه که بگذریم، دو نسخه یکسان در مورد بیماریهای انگلی را بررسی کرده و توضیحات لازم را روی نسخه‌ها می‌دهیم.

نسخه‌های شماره ۷ و ۸:

طاهره کودک ۵ ساله و لیلا خواهر او که ۷ ساله است بواسطه دل درد (که حدود دو هفته‌ای میشود) توسط والدین خویش به پزشک مراجعه کرده و پزشک مربوطه نیز تنها پس از چند سؤال و بدون اینکه برای آنها آزمایش

در قسمت قبل و در مبحث داروهای ضدانگل گفتیم داروهائی که به این منظور در طرح ژنریک پیش‌بینی شده‌اند، هر یک برای انواع خاصی از انگل می‌باشند و بواسطه سمیت شدید اینگونه داروها، هم بایستی دوز مصرفی آنها دقیقاً رعایت شود و هم براساس آزمایش و تشخیص نوع انگل برای مریض تجویز گردند. دادن آزمایش انگل برای تعیین نوع آن اولین حرکتی است که پزشک بعد از تشخیص کلی بیماری انگلی، بایستی برای بیمار انجام دهد و این اصل شاید بر هیچکس پوشیده نباشد. علت امر هم بدلیل اینستکه برای انتخاب داروی ضدانگل، شناخت نوع آن ضروری است. زیرا اگر نوع انگل مشخص نشود، ای بسا دارویی که طبیب تجویز می‌نماید نه تنها مؤثر نیست، که

بدهد این دو نسخه را تجویز نموده است. نسخه شماره ۷ برای طاهره (۵ ساله) و نسخه شماره ۸ برای لیلا (۷ ساله) نوشته شده که البته هر دو

را بایستی ابتدا متذکر شوم که ظاهراً این همکار ما از یکسو نام ژنریک هلمزین و وانکوئین را فراموش کرده و ازسوی دیگر نام تجارتي لوامیزول را بخاطر نداشته است که این دو نسخه اینچنین ملقمه‌ای از نامهای تجارتي و ژنریک می‌باشند إقبل از اینکه به بررسی این دو نسخه پردازیم شرح مختصری راجع به این داروها را با هم مرور می‌کنیم:

۱- سیترات پیرازین (هلمزین):

جزء داروهای ضد کرم می‌باشد. در درمان آنتروبیاز (آلودگی به کرمک) و آسکاریدوز (آلودگی به کرم گرد) مصرف دارد، ولی داروی انتخابی برای درمان آسکاریس است.

میزان مصرف آن برای درمان کرمک معادل ۶۵ میلی‌گرم بر کیلوگرم یکبار در روز بمدت هفت روز است.

روش دیگر درمان برای اطفال ۱۴ تا ۲۷ کیلوگرم، معادل یک گرم یکبار در روز بمدت یک هفته می‌باشد.

در درمان آسکاریس برای اطفال، ۷۵ میلی‌گرم بر کیلوگرم یکبار در روز بمدت دو روز است. البته این درمان را در آلودگیهای شدید می‌توان بعد از یک هفته تکرار کرد. ضمناً این دارو را نبایستی بطور طولانی و یا بیش از آنچه توصیه شده است، مصرف نمود.

۲- پیرونیوم پاموات (وانکوئین):

جزء داروهای ضد انگل بوده و در درمان آنتروبیاز (کرمک یا اکسیور) مصرف میشود.

نسخه، داروهای مشابه دارند. هر دو نسخه داروهای زیر را در خود جای داده‌اند:

هلمزین (سیترات پیرازین)، وانکوئین (پیرونیوم پاموات) و لوامیزول. البته این نکته

مقدار مصرف آن ۵ میلی گرم به ازاء هر کیلو گرم وزن بدن یکجا می باشد. در صورت لزوم می توان بعد از دو یا سه هفته درمان را تکرار کرد. حداکثر دوز آن ۳۵۰ میلی گرم است.

این دارو از مقدار تجویز شده نبایستی تجاوز نماید و چنانچه آلودگی به کرمک در یک نفر تشخیص داده شد، کلیه اعضای خانواده باید درمان شوند.

۳- لوامیزول (کتراکس):

از داروهای ضد کرم می باشد. داروئی است که بر روی کرمهای گرد (آسکاریس) کاملاً مؤثر بوده و بر روی کرمهای قلابدار (آنکیلستوم و نکاتور) و استرنثیلوئید نسبتاً مؤثر است، ولی بر روی تریشورس مؤثر نیست.

مقدار مصرف آن بصورت زیر است:

الف- در مبارزه با آسکاریس:

معادل ۱۲۰ تا ۱۵۰ میلی گرم بصورت دوز یکجا مصرف میشود.

ب- در مبارزه با کرم قلابدار:

۲/۵ تا ۵ میلی گرم برای هر کیلو وزن بدن در روز بمدت ۳ روز و یا یکبار در هفته به مدت ۳ هفته بایستی مصرف شود.

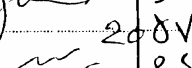
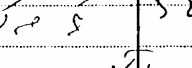
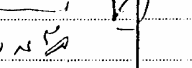
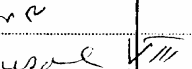
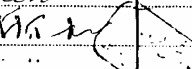
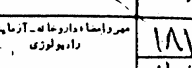
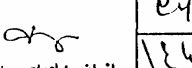
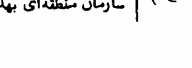

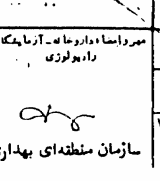
ج- در کودکان:

۳ میلی گرم برای هر کیلو گرم وزن بدن بصورت یکجا مصرف دارد (هر دو نوع کرم). این دارو نیز مانند دو داروی دیگر نبایستی از دوز توصیه شده تجاوز نماید. اینک بررسی این دو نسخه را پی می گیریم:

الف- نسخه شماره ۷:

همانگونه که گفته شد این نسخه برای کودکی ۵ ساله که طبق اظهار والدین خویش حدود ۱۸ کیلو گرم وزن دارد بواسطه وجود دل درد تجویز شده است. پزشك بدون دادن هیچگونه آزمایشی داروهای زیر را برای وی تجویز کرده است:

۱- قرص لوامیزول یا کتراکس به تعداد

روز ماه سال	نام بیمار	تاریخ تجویز
	SANNA	۲۰۵۷
نام بیمار: نام خانوادگی: نام پدر: نام مادر: نام محل تولد: نام محل اقامت: نام محل کار: نام محل تحصیل: نام محل درمان: 		
مهر و امضاء پزشك معالج یا دارو ساز	مهر و امضاء داروساز- آزمایشگاه، دارو پروری	تاریخ
		۱۸۱
سازمان منطقه ای بهداشتی استان		۲۴
		۱۳۴۶

نسخه شماره (۷)

۸ عدد که بیمار بایستی روزی ۲ قرص، یعنی یکی صبح و یکی شب طبق دستور پزشك مصرف نماید. اولاً چون این همکار عزیز داروی فوق را بدون آزمایش تجویز کرده است (عدم

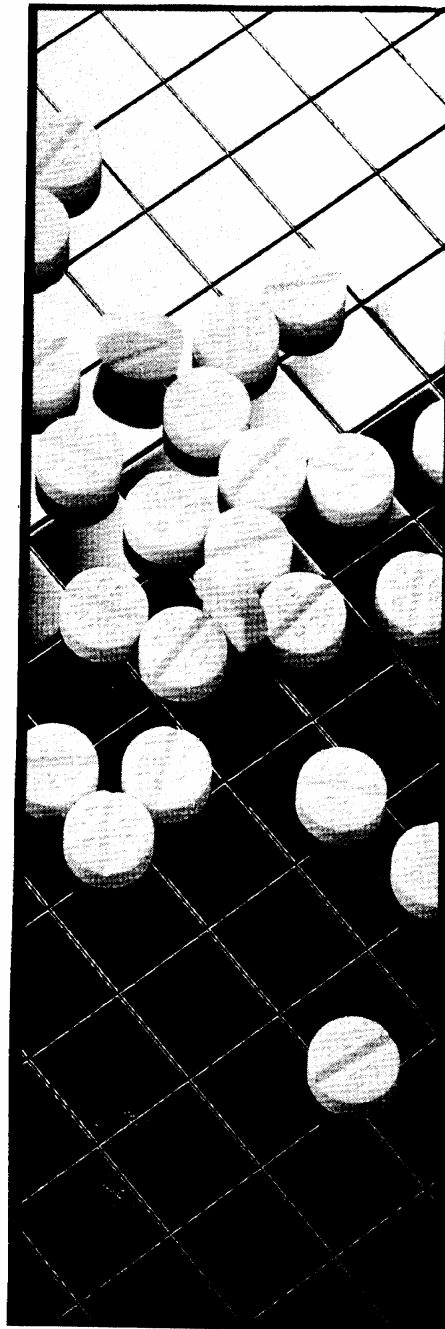
آزمایش طبق اظهار والدین بیمار می‌باشد)، لذا معلوم نیست که این دارو را برای درمان آسکاریس داده و یا برای آلودگی ناشی از کرمهای قلابدار تجویز کرده است. اینطور بنظر می‌رسد که این آقای دکتر خواسته با یک تیر دو نشان بزنند! و هنرمندی ایشان اینچنین در نسخه نویسی بروز کرده است!

بنابراین دو فرض موجود است:

فرض اول: چنانچه تشخیص ایشان آسکاریس باشد، چون مریض کودک ۵ ساله است و ۱۸ کیلوگرم نیز وزن دارد، بایستی $1/5$ قرص لوامیزول بصورت یکجا مصرف کند. زیرا قرصهای لوامیزول ۴۰ میلی‌گرمی بوده و از طرفی کودکان بایستی این دارو را همانگونه که گفته شد ۳ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم وزن بدن بصورت یکجا مصرف کنند. ولی بدلیل زیر این همکار عزیز هیچیک از موارد فوق را رعایت نکرده و نسخه ایشان برای این دارو مسأله دارد. مسائل پیرامون این تجویز به این صورت است:

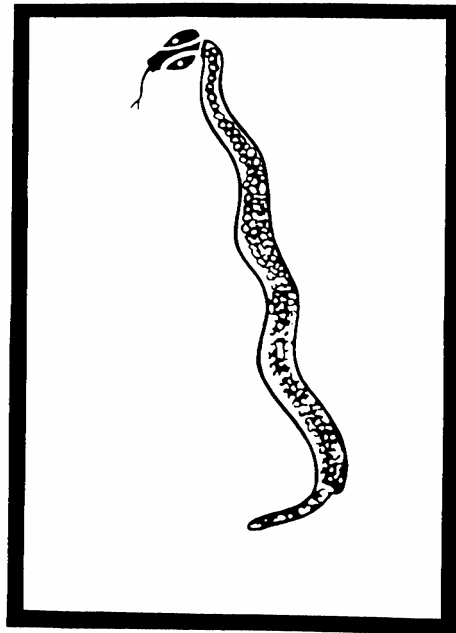
الف: اولاً قرص لوامیزول بصورت درازه بوده و نمی‌توان آنرا به دو نیم تقسیم کرد. لذا تجویز قرص برای این بیمار غلط بوده و می‌بایستی از شربت لوامیزول که هر قاشق مرباخوری آن (۵ میلی‌لیتر) حاوی ۴۰ میلی‌گرم ماده مؤثره است، استفاده میشد.

ب: این دارو می‌بایستی بصورت یکجا مصرف میشد که پزشك فوق این نکته را نیز رعایت نکرده و طبق اظهار والدین بیمار می‌بایستی روزی دوبار و هر بار یک قرص میل

کند که این نیز روشی نادرست می‌باشد.

ج: چون بیمار ۵ ساله است و ۱۸ کیلوگرم نیز وزن دارد بایستی حدود ۵۴ میلی‌گرم لوامیزول بصورت یکجا مصرف کند. پزشک مربوطه برای مریض روزی ۸۰ میلی‌گرم دارو تجویز کرده آنهم بصورت قرص که این نیز نادرست بوده (چون لوامیزول بدلیل درازة بودن نصف نمیشود) و می‌بایستی از شربت لوامیزول بمیزان ۱/۵ قاشق مرباخوری (۵/۷ میلی‌لیتر معادل تقریباً ۵۴ میلی‌گرم لوامیزول) بصورت یکجا در روز مصرف می‌کرد.

ظاهراً این آقای دکتر تنها در مورد قرص لوامیزول نسخه فوق، سه اشتباه دارند که نمره‌شان حتماً هفده خواهد شد! از این مزاح که بگذریم، آیا اینچنین تجویزی برای این

دارو که همه جا توصیه به مصرف بمیزان تعیین شده در مورد آن صورت گرفته بدور از اخلاق پزشکی و هدر دادن این کالای استراتژیک نیست؟ آیا این همکار عزیز نبوغ خویش و تعهد شغلی را در چنین تجویزی رعایت کرده است؟ فرض دوم: اگر تشخیص این همکار عزیز کرم قلابدار باشد، باز هم می‌بایستی ۳ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم وزن بیمار بصورت دوز یکجا تجویز میشد.

در این تشخیص نیز مانند فرض اول، نه دوز دارو رعایت شده و نه فرم داروی تجویزی در نظر گرفته شده است. در هر حال قضاوت راجع به این موارد را به عهده اهل درد این حرفه مقدس می‌گذاریم و می‌گذریم.

۲- قرص وانکولین (پیرونیوم پاموات):

این دارو فقط در درمان آنتریبیاز (کرمک یا اکسیور) مورد مصرف دارد. از توضیحات پیرامون عدم رعایت دوز واقعی مصرف این دارو که بگذریم (مقایسه مطالبی که قبلاً گفته شد با آنچه که در نسخه درج شده است، این مطلب را ثابت می‌کند)، این نکته می‌ماند که از آقای دکتر سؤال کنیم بالاخره این بیمار دچار چه نوع انگلی است؟ زیرا اگر آسکاریس دارد دیگر پیرونیوم پاموات محلی از اعراب نخواهد داشت، و چنانچه کرمک دارد، چرا لوامیزول تجویز شده است؟ سرانجام اینکه نبوغ پزشکی در این نسخه آنچنان رعایت شده! و چنان تعهد حرفه‌ای از سرپای این نسخه می‌بارد! که جواب را باز هم به عهده متعهدین

این حرفه مقدس که کم هم نیستند و امی گذاریم.

ضد کرم قرار گرفته است.
فقط این نکته را اشاره می کنیم که طبق
مطالبی که پیرامون این سه داروی ضد کرم
گفتیم و مقایسه آن با نسخه فوق، تمام موارد

روز	ماه	سال
۵	۱۲	۱۳۸۱
نام بیمار	نوع بیماری	
م		
۱ Helmer	۷۲	
۲ Vanf	۵۷	
۳ Levamisole	۱۶	
۴	۲۵	
۴۱ / ۲۸۲۷۱۱		
مهر و امضاء پزشک معالج با کتابخانه	مهر و امضاء داروساز - آرایه کاه دارو بولوزی	۲۸۹ ۵۷
سازمان منطقه‌ای بهداشتی استان		۲۲

نسخه شماره (۸)

رعایت نشده در نسخه شماره ۷، در این نسخه نیز
رعایت نشده و تنها همکاران عزیز می که جان
بیماران برایشان ارزش دارد و تعهد پزشکی
خود را به پای هیچ چیز قربانی نمی کنند و
خوشبختانه تعدادشان نیز زیاد است، بایستی در
این باره قضاوت کنند.

ادامه دارد

۳- قرص هلمزین (پیرازین سیترات):

این دارو همانگونه که گفته شد برای
درمان آلودگی به کرمک و آسکاریس مورد
مصرف دارد. در مورد این دارو نیز بواسطه
تجویز قرص، هم دوز دارو رعایت نشده (زیرا
قرصهای ۵۰۰ میلی گرمی پیرازین سیترات در
طرح ژنریک، قابل تقسیم به دوز مورد نظر برای
بیمار نیست) و هم می بایستی شربت تجویز میشد
تا بتوان دوز مورد نظر را روی آن پیاده کرد.
در مورد تجویز این دارو نیز بایستی بگوئیم
که اگر مقصود درمان آسکاریس است که
لوامیزول کفایت می کند و چنانچه غرض
معالجه کرمک می باشد که باز هم پیرونیوم
پاموات کافی است و در هر صورت این دارو
هیچگونه موردی در این نسخه ندارد و بی جا و
بدون ضابطه تجویز شده است.

نسخه شماره ۸:

درباره این نسخه بایستی بگوئیم که چون
تمام داروهای این نسخه مانند نسخه شماره ۷
بوده و بجز مورد هلمزین که قرار است بیمار
روزی ۴ قرص بخورد، بقیه داروها طبق دستور!
تجویز شده و از طرفی این نسخه برای کودکی
۷ ساله که طبق اظهارات والدین خویش حدود
۲۳ کیلوگرم وزن دارد و بواسطه دل درد شدید
به پزشک مراجعه کرده تجویز شده، و معلوم
نیست که به چه نوع انگلی گرفتار است که
اینچنین مورد تاخت و تاز! این سه داروی